

Zápis o kontrole č. 1/2025

Výtisk č. ...

1. Kontrola byla provedena dne 24. března 2025 na Městském úřadu v Trutnově, Odboru finančním, a dne 4. dubna 2025 v Galerii města Trutnova.
2. Kontrolní orgán: Kontrolní výbor Zastupitelstva města Trutnova.
3. Členové kontrolní skupiny: Ing. Tomáš Voborník, Pavel Wagenknecht, Monika Machová.
4. Předmět kontroly: Kontrola využití betonové skruže umístěné na promenádě u kamenného mostu pro účely volební kampaně v září 2022.
5. Kontrolní zjištění včetně nedostatků:

Pro účely tohoto zápisu se za kontrolovaný subjekt považují podle povahy věci Město Trutnov, odbor finanční, a Galerie města Trutnova.

Kontrolní výbor v rámci kontroly vycházel především z:

1. podnětu občana města Trutnov včetně příloh (žádosti dle zák. č. 106/1999 Sb., odpovědi města, situačních nákresů a fotodokumentace),
2. vyjádření ředitelky Galerie města Trutnova Mgr. Lucie Pangrákové, Ph.D., adresovaného Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí (ÚDHPSH) k výzvě sp. zn. S-UDH-02766/2024 OKSŘ č.j. UDH-02861/2024,
3. vyhlášky města Trutnova o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, ve znění k 1. 8. 2022 a ve zněních předcházejících,
4. zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění k 1. 8. 2022,
5. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění k 1. 8. 2022,
6. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění k 1. 8. 2022.

Průběh kontroly a výstupy z ní:

- a. Kontrolní výbor na základě jemu doručenému podnětu prověřoval využití betonové skruže umístěné v ulici Dolní promenáda u Kamenného mostu (ulice Nádražní) politickým subjektem Volba pro město, který je politickou stranou zapsanou v rejstříku stran a hnutí pod identifikačním číslem 68210396, pro účely volební kampaně do Zastupitelstva města Trutnova v srpnu až září roku 2022.
- b. **K vlastnictví a správě skruže:** Z podnětu vyplývalo, že betonová skruž je ve vlastnictví či správě Galerie města Trutnova. Betonová skruž, nacházející se na veřejném prostranství, však není evidována jako majetek Galerie města Trutnova, ani nebyla v minulosti převedena do její správy. Galerie tuto skruž v minulosti několikrát využila při kulturní akci Sochy ve městě, naposledy přibližně před pěti lety. Od té doby ji nijak nevyužívala a nepovažuje ji za svůj majetek. Nebylo prokázáno, že by s ní jakkoliv hospodařila nebo ji pronajímala.

- c. Na základě dodatečných zjištění a konzultace s odborem správy majetku bylo ověřeno, že betonovou skruž umístěnou na promenádě před více než 15 lety instalovaly Technické služby Trutnov s. r. o. Vzhledem k tomu, že tato společnost byla založena městem Trutnov a město v ní drží 100% podíl, a není doloženo, že by skruž byla převedena do vlastnictví jiné osoby (např. Galerie města Trutnova), je nutné považovat ji buď za majetek města, nebo za veřejné zařízení na veřejném prostranství spravované městem. Ve smyslu § 38 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, musí být s majetkem obce nakládáno hospodárně, účelně a efektivně, a jeho využívání třetími osobami by mělo být smluvně ošetřeno.
- d. **K povolení výlepu a absenci úhrady:** Podle sdělení ředitelky Galerie města Trutnova ji v roce požádal místostarosta Mgr. Tomáše Hendrych o možnost výlepu volebního plakátu k využití ve volební kampani. Ředitelka mu sdělila, že galerie skruž nevlastní, nevyužívá ji a nebude ji využívat, a tudíž nemá pravomoc výlep povolit. Vzhledem k tomu, že skruž nemá vyjasněného vlastníka a zároveň se nachází na veřejném prostranství, lze ji považovat za součást veřejného prostoru, ve smyslu § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.
- e. Podle § 4 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, a související judikatury se za zábor (tedy „zvláštní užívání veřejného prostranství“) považuje jakékoli užívání veřejného prostoru, které není běžné, je konkrétně určené (např. pro reklamu, stavební zařízení, akci apod.) a omezuje ostatní.
- f. Skutečnost, že byla skruž původně umístěna jako součást kulturní akce Galerie města Trutnova, je sice relevantní pro její původní právní režim, ale neovlivňuje budoucí změnu užívání. Pokud se změnil účel užívání (např. z kulturního na politický), nebo uživatel už není původní (např. galerie), ale třetí osoba (např. politická strana), musí se znovu posoudit, zda nový způsob užívání podléhá poplatku – a obvykle podléhá, protože jde o nové (jiné) zvláštní užívání.
- g. S ohledem na to, že umístění plakátu pro účely politické propagace představuje zvláštní užívání veřejného prostranství (§ 4 odst. 1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích), mělo být takové užití buď schváleno ve formě záboru a zpoplatněno podle obecně závazné vyhlášky, nebo pod něj musela spadat v právním předpise uvedená výjimka. V čl. 7 odst. 2 vyhlášky města Trutnova č. 6/2021 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství uvedeno je sice několik výjimek z poplatkové povinnosti (např. pro kulturní akce bez vybírání vstupného, sportovní akce nebo aktivity městských příspěvkových organizací) uvedeno, ale žádné ustanovení neumožňuje osvobození pro politickou reklamu, pokud tato není přímou součástí kulturní akce. Konkrétně v čl. 7 odst. 2 písm. h) je uvedeno, že reklamní akce a umístění reklamního zařízení jsou od poplatku osvobozeny pouze tehdy, jsou-li součástí kulturní akce, na níž není vybíráno vstupné. Tato podmínka zde naplněna nebyla.
- h. Jestliže je skruž považována za veřejné prostranství, měl by být podle § 4 odst. 1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, za její využití pro reklamní účely (v tomto případě výlep plakátu) uhrazen poplatek za zábor veřejného prostranství. V posuzované věci však k žádnému schválenému záboru nedošlo a poplatek uhrazen nebyl. Z hlediska závazných právních norem tak došlo k porušení běžného režimu nakládání s veřejným prostorem.
- i. **K rovnosti politických subjektů a právnímu režimu:** Vzhledem k tomu, že volební plakát politického subjektu Volba pro město byl na betonovou skruž umístěn bez nájemní smlouvy, fakturace či jiné formy úhrady, a nebylo doloženo, že obdobné podmínky byly nabídnuty i ostatním politickým subjektům, jde o bezúplatné plnění ve prospěch politické strany nebo hnutí, jak jej vymezuje § 18 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických

hnutí, které je podle odstavce 1 písm. b) daného ustanovení zákona zakázáno.

- j. Podle § 18 odst. 1 písm. a) až g) zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích nesmí politická strana nebo hnutí přijmout bezúplatné plnění od veřejnoprávního subjektu ani jiné osoby. Usoudíme-li, že skruž byla instalována obcí nebo přímo vlastněnou obchodní společností (Technické služby Trutnov s. r. o.) a je tedy v jejím majetku, popř. v majetku obce a ve správě této společnosti, mělo by být bezplatné užití skruže zcela politickou stranou či hnutím vyloučené. Termín bezúplatné plnění zahrnuje příjem z titulu darování, dědění, majetkového práva a majetkového prospěchu s tím, že bezúplatný příjem může mít jak peněžní, tak i nepeněžní povahu. Majetkový prospěch vzniká na základě právního jednání, kterým osoba získá majetkovou výhodu tak, že se její majetek zvýší nebo zůstane stejný, protože ušetří (nemusí zaplatit). Bezplatným užitím betonové skruže k volební kampani politická strana Volba pro města ušetřila, měla tedy z něj majetkový prospěch. Lze uzavřít, že bezúplatné plnění jí bylo poskytnuto.
- k. **De lege ferenda:** „K volební kampani nelze bezúplatně využívat lidské, finanční, materiální a nemateriální zdroje státu nebo jiné osoby veřejného práva nebo právnické osoby, která je ovládaná státem nebo jinou osobou veřejného práva; tím nejsou dotčeny práva a povinnosti plynoucí z jiných právních předpisů“, tak zní doslovný přepis § 4 odst. 1 věty první návrhu zákona o volebních kampaních, která je momentálně ve třetím čtení projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

- l. Přestože tato právní úprava obsažená v návrhu zákona o volebních kampaních, která vymezuje jednotlivé druhy plnění, které budou zakázány, doposud nebyla přijata, nelze se domnívat, že by jednání spočívající v bezúplatném využití takového majetku pro účely volební kampaně bylo i v roce 2022, kdy byla skruž k politické kampani využita, zcela bezproblémové, a to ani za podmínky, kdy by byl vlastník nejistý (tedy by nebylo zřejmé, kdo má skruž ve správě a bylo by nejasné, zda se jedná o některou z organizací podle § 18 odst. 1 písm. a) až g) zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, u nichž je bezúplatné plnění politickému subjektu zcela vyloučeno, v tomto případě § 18 odst. 1 písm. e)). Nadto i v roce 2022 politické strany a politická hnutí musely dodržovat § 18 odst. 5 zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, který jim umožňuje přijmout dar nebo jiné bezúplatné plnění, jehož výše nebo obvyklá cena přesahuje částku 1 000 Kč, pouze na základě písemné smlouvy.
- m. Ředitelkou Galerie města Trutnova bylo potvrzeno, že dohoda o vypůjčení betonové skruže pro účely volební kampaně proběhla jen ústně. V daném případě není doloženo, že by hodnota poskytnutého prostoru byla vyčíslena, smluvně ošetřena nebo transparentně vykázána ve volebním finančním výkazu. Vzhledem k tomu, že politická konkurence neměla stejnou možnost využití plochy, je tím současně porušen princip rovnosti politických subjektů dle čl. 5 Ústavy České republiky a čl. 22 Listiny základních práv a svobod.
- n. Podle § 18 odst. 3 zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích platí, že *„[z]ískají-li strany a hnutí dar nebo jiné bezúplatné plnění v rozporu s tímto zákonem, jsou povinny vrátit jej dárci, a to nejpozději do 1. dubna roku následujícího po roce, ve kterém jej získaly. Není-li vrácení možné, odvedou v téže lhůtě peněžní částku odpovídající peněžitému daru nebo jinému bezúplatnému plnění nebo obvyklé ceně věcného daru nebo jiného bezúplatného plnění do státního rozpočtu. Jedná-li se o peněžitý dar nebo jiné bezúplatné plnění, jsou strany a hnutí povinny vrátit jej včetně jeho úrokového zhodnocení ve výši diskontní sazby České národní banky platné ke dni vrácení.“* Kontrolní skupina nezjistila, že by byla peněžní částka politickou stranou Volba pro město podle příslušného ustanovení zákona do státního rozpočtu odvedena; je-li tomu skutečně tak, jedná se o zjevné porušení zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.
- o. V závěru se přísluší dodat, že kontrolní výbor plní své povinnosti a provádí kontrolu pouze ve vztahu k příslušným orgánům města a kontrola soukromoprávních subjektů, jakými je výše zmíněný kandidující subjekt, je mimo rozsah jeho působnosti; tomuto však lze přisvědčit pouze v rozsahu, v jakém veřejný zájem nepřevyšuje míru ochrany soukromoprávních subjektů. Jestliže soukromoprávní jednání mohou mít vliv na jednání orgánů veřejné moci, kontrolní výbor na ně v tomto rozsahu poukazuje.

Závěr:

Pro účely dalšího postupu **se doporučuje**:

- a) Radě města Trutnova zahájit jednání o jasném vymezení vlastnictví a správy betonové skruže na Dolní promenádě u kamenného mostu, případně zajistit její odstranění, pokud nebude určena k systematickému využívání.
- b) Radě města Trutnova přijmout v rámci města závazné interní zásady pro poskytování veřejných ploch k účelům volební kampaně, aby byly zajištěny rovné podmínky pro všechny kandidující subjekty,

- c) Městskému úřadu v Trutnově vyčkat závěrů šetření Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a případně dle jeho výsledků přijmout odpovídající kroky a
- d) politickému subjektu Volba pro město, aby na základě § 18 odst. 3 zákona č. 424/1991 Sb. vyčíslil hodnotu bezúplatného plnění (reklamní plochy), a odvedl ji v souladu se zákonem do státního rozpočtu.

6. Datum zpracování zápisu: 28. dubna 2025.

Jména a podpisy členů kontrolní skupiny:

jméno a příjmení, podpis	Ing. Tomáš Voborník
jméno a příjmení, podpis	Pavel Wagenknecht
jméno a příjmení, podpis	Monika Machová

7. S tímto zápisem byl/a seznámen/a a poučen/a o právu podat ve lhůtě do 10 dnů ode dne převzetí zápisu k obsahu kontrolních zjištění písemné a odůvodněné námitky k rukám tajemníka kontrolního výboru Zastupitelstva města Trutnova.

V Trutnově dne	V Trutnově dne
Ing. Tomáš Voborník	Bc. Jan Rus
(jméno, příjmení a podpis vedoucího kontrolní skupiny)	 vedoucí Odboru finančního, Městský úřad Trutnov

V Trutnově dne
Mgr. Lucie Pangrácová, Ph.D.
..... ředitelka Galerie města Trutnova

Rozdělovník: Výtisk č. 1 – Městský úřad Trutnov, odbor finanční
Výtisk č. 2 – Galerie města Trutnova
Výtisk č. 3 – Kontrolní výbor Zastupitelstva města Trutnova